

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فسا

دانشکده پزشکی

پایان نامه برای اخذ درجه دکترای پزشکی عمومی

عنوان :

بررسی تاثیر مداخله آموزشی مبتنی بر مدل اعتقاد بهداشتی بر رفتار های سلامت

دهان و دندان بیماران دیابتی نوع ۲

استاد راهنما :

دکتر علی خانی جیحونی

استاد مشاور:

دکتر سید منصور کشفی

توسط:

فاطمه رضایی

چکیده

سابقه و هدف: افراد مبتلا به دیابت مستعد ابتلا به بیماری های دهان ، دندان و لثه هستند. عوارض اصلی دهانی مرتبط با دیابت شامل التهاب لثه ، بیماری پریودنتال ، پوسیدگی دندان ، عفونت های باکتریایی و قارچی ، هالیتوز و تاخیر در بهبود زخم. می باشد هدف از این مطالعه بررسی تأثیر مداخله آموزشی مبتنی بر مدل اعتقاد بهداشتی بر رفتارهای بهداشت دهان و دندان در بیماران مبتلا به دیابت نوع ۲ در شهرستان فسا ، استان فارس ، ایران است.

مواد و روشها: در این مطالعه نیمه تجربی ، ۲۲۰ بیمار دیابتی (۱۱۰ نفر در گروه آزمون و ۱۱۰ نفر در گروه کنترل) در شهرستان فسا ، استان فارس ، ایران در سال ۱۳۹۹ انتخاب شدند. پرسشنامه شامل اطلاعات دموگرافیک ، آگاهی ، سازه های مدل اعتقاد بهداشتی برای اندازه گیری عملکرد مراقبت های بهداشتی دهان و دندان قبل و دو ماه پس از مداخله مورد استفاده قرار گرفت. مداخله آموزشی برای گروه آزمون در ۶ جلسه به مدت ۵۰-۵۵ دقیقه (۲ جلسه در هفته) از طریق بحث گروهی کوچک ، پرسش و پاسخ به سوالات ، نمایش عملی و همچنین استفاده از فیلم ، پاورپوینت و جزوه آموزشی انجام شد. **نتایج:** دو ماه پس از مداخله ، گروه آزمون افزایش قابل توجهی در آگاهی ، حساسیت درک شده ، شدت درک شده ، منافع درک شده ، خودکارآمدی ، راهنمای عمل و عملکرد مراقبت های بهداشتی دهان و دندان در مقایسه با گروه کنترل نشان داد.

نتیجه گیری: این مطالعه اثر بخشی سازه های مدل اعتقاد بهداشتی را در پذیرش عملکرد مراقبت های بهداشتی دهان و دندان در بیماران دیابتی نشان داد. بنابراین ، این مدل می تواند به عنوان چارچوبی برای طراحی و اجرای مداخلات آموزشی برای عملکرد مراقبت های بهداشتی دهان و دندان در بیماران دیابتی عمل کند.

واژه های کلیدی: آگاهی ، مداخله آموزشی ، مدل اعتقاد بهداشتی ، سلامت دهان و دندان ، دیابت

Abstract

Background and Purpose: People with diabetes are prone to diseases of the mouth, teeth and gums. The main oral complications associated with diabetes include gingivitis, periodontal disease, dental caries, bacterial and fungal infections, halitosis, and delayed wound healing. The purpose of this study is investigating the effect of educational intervention based on HBM on oral-dental health behaviors in patients with type 2 diabetes mellitus in Fasa city, Fars Province, Iran.

Material and Methods: In this quasi-experimental study, 220 diabetic patients (110 in experimental group and 110 in control group) in Fasa city, Fars province, Iran were selected in 2019. A questionnaire consisting of demographic used to measure the oral-dental healthcare information, knowledge, HBM was after the intervention. The educational performance before and six months intervention was performed for experimental the group in 6 sessions for 50-55 minutes (2 sessions per week) through small group discussion, asking and answering questions, practical show and also using films, PowerPoint and educational booklet.

Two months after the intervention, the experimental group showed a **Results:** significant increase in the knowledge, perceived susceptibility, perceived severity, perceived benefits, Self-efficacy, cues to action and the oral-dental healthcare performance compared to the control group.

Conclusion: This study showed the effectiveness of HBM constructs in adoption of the oral-dental healthcare performance in diabetic patients. Hence, this model can act as a framework for designing and implementing educational interventions for oral-dental healthcare performance in diabetic patients.

Keywords: Knowledge, Educational Intervention, Health Belief Model, oral-dental Health, Type II diabetes.

